

Figuur 19: IBV-paradigma als continuüm

Nb. Hoe de genoemde elementen van het creatief/artiestiek proces een bijdrage kunnen leveren, komt aan de orde in hoofdstuk 10

Ideeën:

Ideeën zijn **concrete gedachten**, opvattingen, ingevingen, kleine en soms hele grote plannen, die mensen hebben **over reacties** op hun omgeving.

Beelden:

Beelden zijn **afdrukken van sfeerbeleving**, van de 'tijdsgeest' waarin de deelnemers van het moment zich bevinden. Die afdruk van het moment is de overeenkomst tussen de behoefte van de samenleving / de klant en de reactie erop door de organisatie.

Vormen:

Een vorm is een **zintuigelijk waarneembaar beeld**. Vorm kan in verschillende contexten verschillende betekenissen hebben. Allemaal hebben ze te maken met uiterlijke eigenschappen:

- In het algemeen is een **vorm** hoe iets zintuiglijk (tast, zicht, enzovoorts) op de mens overkomt.
- In de **taalkunde** is de **vorm** de manier waarop de letters en woorden zijn samengesteld.
- In de **filosofie** is **vorm** een bepaaldheid van een ding, bijvoorbeeld in de filosofie van **Aristoteles**.
- In de **muziek** bestaat er een **vormleer**.

- Een vorm is ook een voorbeeld dat wordt gebruikt om voorwerpen te maken, zoals een **matrijs**.
- Vorm van een voorwerp is bijvoorbeeld: **cirkel, vierkant, rechthoek, ovaal, driehoek** o.a. gebruikt in de **kunst**, zie **vorm (geometrie)**

6.2.1 Het creatief-artistiek proces van Idee naar Beeld

De kijk op het artistiek proces

In het nastreven van de groeibehoefte is te voorzien door te kiezen voor het leven van het ideaal. Daarbij werd reeds benoemd dat er onvermijdelijke beperkingen zijn om het individu tot zijn recht te laten komen (=het compromis). Met het brengen tot de uiteindelijke verbindende verbeelding en het daarmee omgaan met een compromis ben ik *omgangskundige* om vanuit een (artistieke) passie datgene op tafel te krijgen wat mensen in organisaties gelegenheid biedt *het goede* te kiezen voor het ideaal. Het liefst worden geen vormen aangeboden (= wat een creatief proces is) omdat dat het verbeeldingsproces te kort doet. Er dient juist te worden begeleid vanuit en naar beelden (= artistiek proces) voor *richting in de organisaties* om mensen hun eigen kracht te kunnen laten ervaren/ontdekken en inzetten, vanuit de verhalen die zij vertellen.

Maar het creëren van beelden gaat niet vanzelf. Ik schets daarom globaal het verschil tussen 1, 2 en 3-dimensionaal denken om duidelijk te maken welk denken we voor het creatief/artistiek proces moeten voorstaan. Anders gaan denken is overigens niet de enige invalshoek om vanuit beelden tot richting in een organisatie te komen. In ieder geval moge duidelijk zijn dat het vasthouden aan één zienswijze niet bevorderlijk is om in groepsverband tot een gemeenschappelijke richting te komen. Noodzakelijkerwijs wordt dus ruimte gecreëerd door diversiteit in benaderingen over begeleiding, waarover meer in paragraaf 6.2.2. 'Het vormingsproces van Beeld naar Vorm'.

Onderscheid tussen 1-, 2- en 3-dimensionaal denken

Als je al langere tijd in een organisatie werkt, dan is er een grote kans dat je de dingen ziet die je wilt zien en wordt het steeds moeilijker om out-of-the-box te denken. Je ziet namelijk alles op dezelfde manier en door dezelfde bril. Jeff Gaspersz (hoogleraar innovatie Nyenrode Business Universiteit) noemt dat *Koe-denken*. Dit 1-dimensionaal denken maakt het compromis, als tegenwerking van vernieuwing, direct zichtbaar. Want wanneer je op deze manier omgaat met het compromis 'maakt dat de individuele verdringing zichtbaar' omdat wordt afgehaakt ten aanzien van het niet meer kunnen denken 'in de vrije ruimte'.

Wanneer we de relevantie moeten schetsen van 2- en 3- dimensionaal denken voor het (artistiek) faciliteren van 'Idee en Vorm verbindende verbeelding', dan verduidelijken we dat met een (vereenvoudigd) onderscheid tussen 1-, 2- en 3-dimensionaal denken:

- Mensen die 1-dimensionaal denken, de wereld beijkend vanuit hun eigen paradigma, komen klem te zitten omdat ze niet kunnen omgaan met de hoeveelheid zienswijzen om zich heen. Ze zullen vast wel degelijk de verschillen voelen, met haar onderlinge spanningen, maar hebben niet door dat een sleutel van verbinden 'het proberen begrijpen van de ander is';
- 2-Dimensionaal denkende mensen zien in dat een ander vanuit een ander paradigma kan denken en dat ze beiden wat aan elkaars zienswijzen kunnen hebben;
- 3-Dimensionaal denkende mensen begrijpen dat er net zoveel zienswijzen zijn als er mensen zijn én dat mensen een beperking hebben in hun waarnemings'vermogen'. Maar ze blijven zoeken naar de beste samenwerkingscondities. Met het IBV-paradigma voegen we aan dit denken een verrijking met verbeeldend werken toe.

Er wordt getracht mensen ook verhalend tot 3-dimensionaal (artistiek) denken te begeleiden om zo vanuit al die verschillende beelden en associaties over zichzelf, het team, de organisatie tot één gemeenschappelijk beeld te komen. Dan ontstaat namelijk richting met de goede energie en is je gedragen bijdrage 'minder' een compromis. Zo kun je je eigen kracht in het groter geheel ontdekken én kun je als 'deelnemers van het moment' elkaar stimuleren samen het goede kiezen.

Voorbeeld (aanvulling op paragraaf 3.5.2)

Een voorbeeld van 1-dimensionaal denken is de overtuiging dat een bedachte werkprocedure altijd de enig juiste betreft. Waarom zou de verkeerskundige bewoners-/bedrijfs-/instellingvertegenwoordigers mee laten denken over de herinrichting van een verkeersonveilige kruising als hij denkt dat het verstand over het creëren van verkeersveiligheid zijn domein betreft? De overtuiging vanuit zijn paradigma blokkeert dan de opening naar verrijking van mogelijkheden!